

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg

Dato

14. december 2016

Kommissionens meddelelse om en fælles strategi for at fremme innovation i ren energiteknologi i Europa, KOM(2016) 763

Notatet oversendes tillige til Folketingets Energi-, Forsynings- og Klimaudvalg

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 udsendt en meddelelse om en samlet strategi for de tre væsentligste policy-håndtag, som EU kan tage i anvendelse for at fremme private investeringer i innovation i rene energiteknologier. Meddelelsen er en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke.

Meddelelsens overordnede budskab er, at innovation i rene energiteknologier skal fremmes gennem en strategi, som "trækker" nye teknologier ud på markedet gennem forbedrede rammevilkår, og som samtidig "skubber" nye teknologier ud på markedet gennem lempeligere finansiering af forsknings- og udviklingsindsatsen. Der lægges op til, at Innovation i rene energiteknologier skal fremmes gennem tre policy-håndtag: 1) politiske signaler og rammebetingelser, 2) finansielle instrumenter til at fremme private investeringer, 3) finansiering af energiforskning, teknologiudvikling og markedsoptag.

Meddelelsen lægger op til en række konkrete nye initiativer, bl.a. en facilitet til understøttelse af renere transport (Cleaner Transport Facility), en gennemgang af statsstøttereglerne for forskning og udvikling ift. at fremme innovation samt et europæisk innovationsråd bestående af førende innovatører, som skal rådgive Kommissionen.

Meddelelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige, økonomiske eller beskyttelsesmæssige konsekvenser.

Udvikling og eksport af rene energiteknologier er en dansk styrkeposition, og passer særdeles godt med den europæiske målsætning om, at EU skal være en global leder inden for vedvarende energi. Regeringen hilser derfor meddelelsen velkommen og er positiv overfor udviklingen af rammevilkår til fremme af innovation i ren energiteknologi.

Energi-, Forsynings- og
Klimaministeriet

Stormgade 2-6
1470 København K

T: +45 3392 2800
E: efgm@efgm.dk

www.efgm.dk

2. Baggrund

Kommissionen har den 30. november 2016 offentliggjort en meddelelse om en samlet strategi for de tre væsentligste policy-håndtag, som EU kan tage i anvendelse for at fremme private investeringer i innovation i rene energiteknologier, KOM(2016) 763. Meddelelsen er en del af Kommissionens såkaldte vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean Energy for all Europeans", og som danner rammen om de tre overordnede mål: energieffektivitet først, Europa som global leder inden for vedvarende energi, samt en fair deal for forbrugere. Forslaget er endnu ikke oversendt til Rådet i dansk sprogversion.

3. Formål og indhold

Strategien til fremme af innovation i rene energiteknologier, som meddelelsen omtaler, understøtter to væsentlige politiske prioriteter under den Europæiske Union:

- Skabelsen af en robust Energiunion med en fremsynet klimapolitik
- Fremme af jobs, vækst og investeringer.

Hovedbudskabet i meddelelsen er, at innovation i ren energiteknologi skal fremmes gennem en strategi, som på den ene side forsøger at skabe "market-pull" gennem forbedrede rammevilkår, der kan trække nye teknologi ud på markedet, og på den anden side "technology-push" gennem lempeligere finansiering af forsknings- og udviklingsindsatsen, som dermed kan skubbe teknologi ud på markedet.

EU vil med strategien fremme innovation i rene energiteknologier gennem tre policy-håndtag:

- Politiske signaler og rammebetingelser,
- Finansielle instrumenter til at fremme private investeringer,
- Finansiering af energiforskning, teknologiudvikling og markedsoptag.

Det fremgår af meddelelsen, at EU's SET-Plan (Strategic Energy Technology Plan) spiller en nøglerolle i forbindelse med implementeringen af dele af strategien.

Politiske signaler og rammebetingelser

Kommissionen ønsker at signalere et højt ambitionsniveau og at tilvejebringe de rette rammevilkår gennem målrettede politikker, standarder og regulering. Kommissionen ønsker dermed at skabe de rette incitament for private investeringer i udviklingen af rene energiteknologier. Initiativer og regulering skal prioritere energieffektivitet, sætte et højt ambitionsniveau for globalt lederskab inden for vedvarende energi samt sætte forbrugeren i centrum i energisammenhænge.

En række væsentlige signaler og direktiver nævnes, herunder at Kommissionen vil have fokus på visse medlemsstaters brug af subsidier til fossile brændsler, som forvrider incitament til innovation i rene energiteknologier, men også hvorledes el-

markedsdesigndirektivet og bygningsdirektivet kan være med til at fremme innovation i rene energiteknologier. Kommissionen vil også foretage en gennemgang af statsstøttereglerne for at se, om disse kan understøtte innovation på en bedre måde, ligesom man vil se på den rolle, som offentlige indkøb og europæiske standarder kan spille.

Finansielle instrumenter til at fremme private investeringer

Kommissionen vil ifølge meddelelsen tage en række målrettede finansielle instrumenter i brug, som har til formål at dække en del af risikoen ved private investeringer i nye energiteknologier, som endnu ikke er velafprøvede. I tråd med Investment Plan for Europe¹ kan dette være i form af offentlige lån, investeringer i egenkapital eller finansielle garantier til projekter, som ellers ikke ville kunne opnå finansiering på markedsvilkår.

De konkrete finansielle instrumenter og tiltag, som Kommissionen foreslår til fremme af private investeringer, er dels en fordobling af budgettet for programmet Inno-vFin Energy Demonstration Projects samt en udvidelse af dette programs sigte. Derudover ønskes der oprettet en facilitet, der skal understøtte projekter i rene transporttiltag (Cleaner Transport Facility) i samarbejde med den Europæiske Investeringsbank, samt endelig oprettelsen af en europæisk investeringsprojektportal, som skal skabe opmærksomhed og tiltrække relevante investorer til offentlig-private partnerskaber.

Finansiering af energiforskning, teknologiudvikling og markedsøsttag

I forhold til finansieringen af energiforskning og innovation lægger Kommissionen i meddelelsen op til en 35 pct. budgetforøgelse af Horizon 2020-budgettet i 2018-2020 ift. 2014-2015 inden for fire prioriterede områder: 1) energirigtige bygninger med en målsætning om nul-energi-byggeri og energi-plus distrikter, hvor der ses på alle tekniske aspekter, 2) styrket lederskab inden for vedvarende energi, hvor der er fokus på videre systemintegration og samspil mellem sektorer, herunder transport, 3) udvikling af integrerede energilagringssysteme for at fremme omstillingen og tillade større mængder af vedvarende energi i energisystemet, samt 4) e-mobility og integreret urban transport i form af udvikling af næste generation elbiler med avancerede batterier, nye drivsystemer og ny og innovativ opladningsinfrastruktur. Det fremgår ikke af meddelelsen, hvorfra budgetforøgelsen af Horizon 2020 skal finansieres.

Kommissionen nævner, at strategien skal bygge videre på den eksisterende SET-Plan, men med et fokus på ovennævnte fire indsatsområder og med digitalisering som en fælles underliggende driver.

¹ <http://www.consilium.europa.eu/en/policies/investment-plan/>

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen i sig selv har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, som ikke udelukkende vedrører finansieringsinstrumenter, vil det skulle vurderes, om det vil medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen i sig selv har ingen statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervs-mæssige konsekvenser, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Kommissionens meddelelse om fremme af innovation i rene energiteknologier har været sendt i høring i Specialudvalgte for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er indkommet høringssvar fra Dansk Industri, Danske Maritime, Vindmølleindustrien, NOAH Friends of the Earth Denmark og Dansk Byggeri.

Dansk Industri (DI) bifalder EU's indsats for at fremme private investeringer i nye energiteknologier, men finder samtidig, at offentlig-privat samarbejde om udviklingen af nye energiteknologier er afgørende for at accelerere udviklingen af nye energiteknologier. Det gælder ikke kun offentlig-privat samarbejde om forskning, udvikling og demonstration af nye teknologier, men i lige så høj grad at EU's markeder er velfungerende, og at regulatoriske rammer er stabile, transparente og langsigtede.

DI bifalder en styrket indsats fra EU's side med udviklingen af nye energiteknologier med henblik på at styrke konkurrencen mellem offentlige og private forskningsin-

stitutioner og samtidig undgå unødigt duplikation af forskningsindsatser på tværs af EU-lande.

Kommissionen har ligesom Danmark tilsluttet sig Mission Innovation og dermed en fordobling af investeringer i ren energi fra 2015 til 2020. DI finder, at EU kan bidrage med at fremme Missionen Innovation initiativet, men EU's indsats skal ikke betyde reduktion i forskningsindsatsen på andre områder.

DI opfordrer regeringen til at gå aktivt ind i drøftelserne af denne sag, da det styrker dansk eksport af energiteknologi og målet om at styrke den danske forsknings- og innovationsindsats.

Danske Maritime kan tilslutte sig Kommissionens meddelelse om innovation indenfor ren energi, da den opstiller mål, som også den maritime industri bør stille imod at opfylde, og som Danmark har særlig god anledning til at fremme.

Den praktiske udformning af en maritim regulering af energieffektivitet bør ske i IMO, da det efter Danske Maritimes opfattelse er væsentligt, at det globale samfund sætter sig høje, men realistiske mål. Den danske maritime industri har et særligt godt indblik i, hvad der er muligt, idet de fleste af virksomhederne befinder sig på den teknologiske forkant.

Danske Maritime ligger gennem høringen vægt på en henvisning til arbejdet i IMO, og at IMO opstiller konkrete mål for den maritime sektor, herunder mål for innovationen i form af højere energieffektivitet og lavere udledning.

Vindmølleindustrien mener, at det er afgørende for EU's førerposition inden for vedvarende energi at fokusere målrettet på innovation, som Kommissionen lægger op til. Vindmølleindustrien er dog bekymret for Kommissionens generelle fokus på bl.a. "utestede, men lovende teknologier", samt fokus på "nye løsninger" og "bredere portfolio af grønne teknologier". Vindmølleindustrien mener, at innovation i EU skal målrettes de grønne teknologier, som allerede har vist sig effektive – med tanke på en hurtig og omkostningseffektiv omstilling.

Vindmølleindustrien mener i den forbindelse, at onshore og offshore vind har et særligt potentiale for at konkurrere på markedsvilkår, men at det kræver, at der et vedholdende fokus på innovation inden for disse områder.

NOAH Friends of the Earth Denmark har nævnt, at de ikke har mulighed for at forholde sig til høringer, som gennemføres med en kort frist (her menes ift. hele Kommissionens samlede energilovgivningspakke).

Dansk Byggeri takker for høringen, og tager Europa-Kommissionens meddelelse om innovation indenfor ren energi til efterretning.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter et velfungerende EU-samarbejde omkring forskning og innovation med det sigte at fremme omkostningseffektive energiteknologier, konkurrenceevne, jobskabelse og lavemissionsudvikling.

Regeringen er positiv overfor de principielle linjer i strategien for at fremme innovation i rene energiteknologier ved at skabe øget efterspørgsel efter teknologierne på markedssiden og samtidig øge udbuddet af teknologi gennem en øget indsats omkring forskning og innovation.

I forhold til strategiens indsatsområder og konkrete initiativer har regeringen særligt noteret sig initiativerne omkring en undersøgelse af anvendelsen af subsidier til fossile brændsler i visse medlemslande, oprettelsen af en Cleaner Transport Facility, og gennemgang af statsstøttereglerne for forskning og udvikling ift. at fremme innovation, samt den foreslåede forøgelse af Horizon 2020's budget for perioden 2018-2020.

Regeringen vil tage stilling til de forslag, som måtte komme som udløber af meddelelsen, når disse forelægges.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.